

Sygn. akt XXIII Ga 1815/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 września 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Gałas (spr.)
Sędziowie:	SO Paweł Kieta SO Anna Janas
Protokolant:	sekr. sądowy Mariusz Bajsztok

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w W.

przeciwko R. S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie

z dnia 29 maja 2018 r., sygn. akt XVII GC 1761/17

I. oddala apelację,

II. zasądza od (...) spółki akcyjnej w W. na rzecz R. S. 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Anna Janas	SSO Anna Gałas	SSO Paweł Kieta
----------------	----------------	-----------------

Sygn. akt XXIII Ga 1815/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 lutego 2017 r. powód (...) Spółka akcyjna z siedzibą w W. domagała się zasądzenia od pozwanego R. S. kwoty 10.574,09 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 28 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty.

W dniu 23 marca 2017 r. został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym uwzględniający żądanie pozwu.

W sprzeciwie od ww. nakazu zapłaty, pozwany wniósł o oddalenie powództwa zarzucając wypełnienie weksla w sposób niezgodny z porozumieniem (zaliczenie kosztów wezwania do wykupu, brak zawiadomienia o wypełnienie weksla), w tym pozwany kwestionował roszczenie powoda co do zasady jak i co do wysokości.

W odpowiedzi na sprzeciw, powód podtrzymał swoje żądanie. W uzasadnieniu powód jednoznacznie wskazał, że swoje roszczenie wywodzi ze stosunku podstawowego tj. umowy o świadczenie usług faktoringowych. Podnosił, że powód pozostawał przez czas trwania umowy w gotowości do świadczenia usług na rzecz pozwanego i w tym celu wygospodarował środki w wysokości przyznanego pozwanemu limitu faktoringowego i był gotów do sfinansowania wierzytelności zgłaszanych przez pozwanego. Powód wyjaśniał, że na dochodzoną pozwem kwotę składają się należności w kwotach:

- 7.000 zł stanowiąca wynagrodzenie za odnowienie limitu faktoringowego zgodnie z §

34 ust. 1 lit. b Regulaminu;

- 60 zł stanowiąca opłatę za wezwanie do zapłaty oraz przelew windykacyjny zgodnie z

§ 34 ust. 1 lit. h Regulaminu oraz Tabeli Opłat i Prowizji;

- 605 zł stanowiąca opłatę za wezwanie do wykupu weksla, sms windykacyjny oraz

wizytę terenową zgodnie z § 34 ust. 1 lit. h Regulaminu oraz Tabeli Opłat i Prowizji;

- 120 zł stanowiąca opłatę za wezwanie do zapłaty oraz sms windykacyjny zgodnie z §

34 ust. 1 lit. h Regulaminu oraz Tabeli Opłat i Prowizji;

- 130 zł stanowiąca opłatę za wezwanie do zapłaty, przelew windykacyjny oraz sms

windykacyjny zgodnie z § 34 ust. 1 lit. h Regulaminu oraz Tabeli Opłat i Prowizji;

- 120 zł stanowiąca opłatę za wezwanie do zapłaty oraz sms windykacyjny zgodnie z §

34 ust. 1 lit. h Regulaminu oraz Tabeli Opłat i Prowizji;

-123 zł stanowiąca opłatę za wezwanie do wykupu weksla zgodnie z § 34 ust. 1 lit. h

Regulaminu oraz Tabeli Opłat i Prowizji.

Wyrokiem z dnia 29 maja 2018 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.600 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

W dniu 30 czerwca 2015 r. pomiędzy (...) S.A. w W., a pozwanym R. S. została zawarta umowa o świadczenie usługi faktoringowych nr (...). Na podstawie przedmiotowej umowy (...) S.A. (faktor) zobowiązał się do stałego nabywania wierzytelności przysługujących R. S. (faktorantowi) od odbiorców z tytułu wykonywania umów handlowych oraz świadczenia innych usług związanych z finansowaniem i obsługą nabywanych wierzytelności, a faktorant zobowiązał się do stałego przenoszenia przedmiotowych wierzytelności na faktora oraz terminowego regulowania umówionego wynagrodzenia oraz wykonywania innych zobowiązań przewidzianych umową i regulaminem (pkt I ppkt 1 umowy).

Umową objęte zostały wierzytelności spełniające wymagania określone w Regulaminie, a wskazane na Liście Odbiorców. Na Liście Odbiorców wskazano odbiorcę - (...) (Polska) Sp. z o.o. nr REGON (...) (pkt I ppkt 5 umowy

w związku z załącznikiem nr 2). Tylko odbiorca wskazany na Liście Odbiorców był podmiotem objętym umową (§ 20 Regulaminu).

Do umowy miały zastosowanie postanowienia Regulaminu oraz Tabeli Opłat i Prowizji wskazane w załączniku nr 4 do umowy. Nadto strony ustaliły indywidualne warunki umowy w Załączniku nr 1 (pkt I ppkt 4 umowy).

Strony wśród opłat dodatkowych związanych z brakiem zapłaty przez faktoranta należności faktora przewidziały:

- opłatę za monit pisemny – 10 zł,
- opłatę za wizytę terenową – 500 zł oraz
- opłatę za wezwanie faktoranta do zapłaty na adres e-mail lub korespondencyjny – 50 zł (załącznik nr 4).

(...) zobowiązany był do rozpoczęcia finansowania wierzytelności po spełnieniu warunków umownych, do których w przedmiotowej sprawie należało m.in. przedłożenie faktorowi pisemnej zgody (...) (Polska) sp. z o.o. na przekazanie wierzytelności (...); przedłożenie oryginalnego zaświadczenia z ZUS o niezaleganiu ze składkami oraz przedłożenie oryginalnego zaświadczenia z US o niezaleganiu ze podatkami (§ 9 ust. 2 Regulaminu w związku z pkt II ppkt 2 umowy).

Usługa faktoringu nie była świadczona przed rozpoczęciem finansowania wierzytelności tj. wypłatą zaliczki (§ 5 ust. 2 w związku z § 1 pkt 10 Regulaminu).

Prowizja za odnowienie limitu faktoringowego nie miała ani związku z wynagrodzeniem faktora za rozpatrzenie wniosku faktoringowego i przeprowadzeniem czynności przygotowawczych do zawarcia umowy (prowizja za przyznanie limitu faktoringowego) ani z prowizją należną faktorowi od każdej nabytej wierzytelności (prowizja faktoringowa) (§ 34 ust. 1 lit. a – c Regulaminu).

Strony ustaliły, że faktor był uprawniony do natychmiastowego wypowiedzenia umowy m.in. w przypadku nie dostarczenia przez faktoranta w terminie 14 dni od zawarcia umowy podpisanego przez Odbiorcę zawiadomienie o przelewie wierzytelności (§ 37 ust. 5 lit. h Regulaminu).

W związku z zawarciem umowy pozwany zapłacił prowizję za przyznanie limitu faktoringowego, co potwierdziły zeznania pozwanego. Pozwany nie dostarczył faktorowi pisemnej zgody (...) (Polska) sp. z o.o. na przekazanie wierzytelności (...) a także zaświadczeń z ZUS o niezaleganiu ze składkami oraz z US o niezaleganiu z podatkami.

W oparciu o zeznania pozwanego i postanowienia Regulaminu, w związku z powyższym jak ustalił Sąd Rejonowy nie doszło do rozpoczęcia finansowania wierzytelności przez faktora, który nie świadczył usług faktoringowych w rozumieniu § 5 Regulaminu.

Pomimo powyższego, powód nie rozwiązał z pozwanym umowy i wystawił pozwanemu następujące faktury:

c) nr (...) z dnia 30 czerwca 2016 r. na kwotę 7.000 zł netto (8.610 zł brutto) tytułem odnowienia limitu faktoringowego;

d) nr (...) z dnia 31 sierpnia 2016 r. na kwotę 60 zł netto (73,80 zł brutto) tytułem opłaty za wezwanie do zapłaty (50 zł netto) oraz opłaty za przelew windykacyjny (10 zł netto);

e) nr (...) z dnia 30 września 2016 r. na kwotę 605 zł netto (744,15 zł brutto) tytułem opłaty za wizytę terenową (500 zł netto), sms windykacyjny (5 zł netto) oraz opłatę za wezwanie do zapłaty (100 zł netto);

6. nr (...) z dnia 31 października 2016 r. na kwotę 120 zł netto (147,60 zł brutto) tytułem opłaty za wezwanie do zapłaty (100 zł netto) oraz sms windykacyjny (20 zł netto);

g) nr (...) z dnia 30 listopada 2016 r. na kwotę 130 zł netto (159,90 zł brutto) tytułem opłaty za wezwanie do zapłaty (100 zł netto), sms windykacyjny (20 zł netto) oraz opłatę za przelew windykacyjny (10 zł netto);

h) nr (...) z dnia 27 grudnia 2016 r. na kwotę 120 zł netto (147,60 zł brutto) tytułem opłaty za wezwanie do zapłaty (100 zł netto) oraz sms windykacyjny (20 zł netto);

i) nr (...) z dnia 13 stycznia 2017 r. na kwotę 100 zł netto (123 zł brutto) tytułem opłaty za wezwanie do wykupu weksła.
(faktury k. 69 – 75)

W dniu 30 grudnia 2016 r. doszło do wpisania w KRS połączenia powodowej spółki (spółki przejmującej) ze spółką (...) Spółka akcyjna w W. nr KRS (...) (spółką przejmowaną), które to połączenie nastąpiło poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą.

Pismem z dnia 11 stycznia 2017 roku powód wezwał pozwanego do wykupu weksła informując, iż weksel został wypełniony na kwotę 10.574,09 zł.

Powód wypełnił weksel na kwotę 10.574,09 zł. Przedmiotowy weksel stanowił zabezpieczenie należytego wykonania umowy o świadczenie usług faktoringowych nr (...).

W ramach rozważań prawnych Sąd Rejonowy zaznaczył, że analiza stanowiska prezentowanego przez stronę powodową w toku postępowania wskazuje, że powód swego roszczenie nie wywodził z weksła (na wystawienie którego powód w pozwie również się powołał) ale z umowy z dnia 30 czerwca 2015 r. o świadczenie usługi faktoringowych nr (...). Sąd stwierdził, że skoro weksel nie był podstawą żądań pozwu, to bez znaczenia była kwestia zarzutów sformułowanych przez pozwanego, a dotyczących kwestii związanych z samym faktem i zasadnością wypełnienia weksła.

Mając na uwadze stanowisko prezentowane przez pozwanego w toku postępowania Sąd Rejonowy uznał, że pozwany swój wniosek o oddalenie powództwa de facto wywodził z faktu brak realizacji przez faktora umowy faktoringowej (niewykonanie zobowiązania).

Sąd I instancji zidentyfikował wiążącą strony umowę jako nieuregulowaną w prawie polskim umowę faktoringową, w ramach której powód (faktor) zobowiązał się świadczyć usługę faktoringu niepełnego, wobec czego głównym obowiązkiem faktora będącym realizacją celu umowy, była wypłata zaliczki.

Sąd Rejonowy zaznaczył przy tym, że powód, nie świadczył na rzecz pozwanego jakichkolwiek usług faktoringowych, w tym nie wypłacał żadnej zaliczki (czego sam de facto, nie kwestionował).

W ocenie Sądu Rejonowego brak jest jakichkolwiek powodów do przyjmowania, że zasadne było żądanie otrzymania prowizji wyłączenia za sam fakt trwania w umowie – gotowość.

Skoro bowiem pozwany już po zawarciu umowy nie przedłożył dokumentów, o których mowa w pkt II ppkt 2 lit. e – g umowy, to tym samym nie mogło dojść do rozpoczęcia świadczenia usług (finansowania wierzytelności - § 9 ust. 2 Regulaminu) W świetle więc powyższego powód żadnych środków (na poczet Zaliczek), do czasu spełniania warunków umownych przez pozwanego, nie musiał gromadzić, a już po 15 lipca 2015 roku mógł umowę wypowiedzieć (wobec zaktualizowania określonej w § 37 ust. 5 lit. h Regulaminu, przesłanki uprawniającej powoda do jednostronnego rozwiązania umowy z pozwanym).

W ocenie Sądu Rejonowego skoro więc powód nie wypłacał zaliczek to też brak powodów do żądania przez niego wynagrodzenia właśnie za możliwość korzystania przez pozwanego z kapitału powoda.

Zachowanie powoda polegające na nierozwiązaniu umowy i trwaniu w umowie (która nie była i nie mogła być realizowana) celem uzyskania możliwości naliczenia prowizji za odnowienie limitu faktoringowego (która w świetle

§ 34 ust. 1 lit. a – c Regulaminu, nie stanowiła wynagrodzenia za żadne czynności, które podejmował faktor), choć formalnie zgodne z obowiązującym prawem, zdaniem Sądu I instancji, wobec sprzeczności z zasadami lojalności kontraktowej, a tym samym z zasadami współzycia społecznego należało uznać za nadużycie prawa procesowego, które Sąd jest uprawniony brać pod uwagę z urzędu, niezależnie od tego czy taki zarzut został sformułowany przez stronę.

W przedmiotowej sprawie bowiem poza podpisaniem umowy, nie zostały podjęte bowiem żadne czynności przez faktora (poza wystawieniem faktur), zaś za czynności związane z samym zawarciem umowy, powód wynagrodzenie otrzymał (prowizja za przyznanie limitu faktoringowego).

W tej zaś sytuacji, skoro brak było podstaw do obciążenia pozwanego, prowizją za odnowienie limitu faktoringowego, nie zachodziły także powody do naliczenia opłat wskazanych na pozostałych fakturach, które miały wyłączny związek z żądaniem zapłaty rzeczowej niezasadnej prowizji.

Jedynie dodatkowo Sąd I instancji wskazał również, że przedmiotowe wierzytelności nie zostały również w żaden sposób wykazane, pomimo tego, że pozwany kwestionował roszczenie powódki tak co do zasady jak i co do wysokości. Strona powodowa winna zaś wykazać, zarówno to, że była uprawniona do obciążenia pozwanego kwotami, co do których wystawiła faktury jak i to, że rzeczony czynności wskazane na przedmiotowych fakturach miały faktycznie miejsce.

W ocenie Sądu Rejonowego w tym zakresie powód ograniczył się do wskazania na dokumenty księgowe oraz powołanie się na zapis Regulaminu i Tabelę Opłat i Prowizji.

Przy czym strony wśród opłat dodatkowych związanych z brakiem zapłaty przez faktoranta należności faktora przewidziały jedynie opłatę za monit pisemny – 10 zł, opłatę za wizytę terenową – 500 zł oraz opłatę za wezwanie faktoranta do zapłaty na adres e-mail lub korespondencyjny – 50 zł (załącznik nr 4 k. 85), w Tabeli nie przewidziano zaś opłat za przelew windykacyjny, wezwanie do wykupu weksła, sms windykacyjny, czy opłaty za wezwanie do zapłaty w wysokości 100 zł netto (w tabeli kwota 50 zł). Ponadto powód w ogóle nie wykazał, poza dołączeniem wezwania do wykupu weksła, aby pozostałe czynności wskazane w wydrukach faktur w ogóle miały miejsce.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie z art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, obciążając powoda jako stronę przegrywającą sprawę obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Apelacją od wyroku Sądu Rejonowego wywiódł powód i zaskarżył wyrok w zakresie pkt. I co do kwoty 8927,04 zł oraz w zakresie pkt. II.

Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił naruszenie:

1. przepisów prawa materialnego tj.

- **art. 65 § 1 i 2 k.c.** poprzez jego niezastosowanie i dokonanie błędnej wykładni oświadczeń woli stron w przedmiocie określonych w umowie regulacji dotyczących wypowiedzenia stosunku prawnego zawartego między stronami tj. uznanie, iż w przypadkach określonych § 35 ust. 5 Regulaminu powód był zobowiązany do wypowiedzenia umowy w trybie natychmiastowym, w sytuacji w której zarówno z literalnego brzmienia umowy jak i ze zgodnego zamiary stron wynika, iż strony określiły wariant natychmiastowego wypowiedzenia umowy przez powoda jako możliwość a nie obowiązek, co doprowadziło do błędnego uznania, iż powód w sposób nieuprawniony starał się uzyskać możliwość naliczenia prowizji za odnowienie limitu faktoringowego, która wynikała wprost z zawartej między stronami umowy;

- **art. 353¹ k.c. w zw. z art. 5 k.c.** poprzez ich niewłaściwe zastosowanie do stanu faktycznego przedmiotowego postępowania tj. uznanie, iż działanie powoda było sprzeczne z zasadami współzycia społecznego oraz lojalnością kontraktową wobec czego nie korzysta z ochrony, w sytuacji w której roszczenie będące przedmiotem niniejszego

postępowania wynika wprost z zawartej między stronami umowy, której warunki zostały zaakceptowane przez stronę pozwaną a nie zaszły żadne szczególne okoliczności pozwalające uznać zachowanie powoda jako nadużycie prawa;

2. przepisów prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

a) przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów dokonanej wybiórczo wbrew zasadom logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, a także sprzecznie z treścią przedłożonych w sprawie dowodów tj. błędne uznanie, iż nieprzedłożenie dokumentów, o których mowa w pkt. II ppkt 2 lit. e-g umowy wskazywało na fakt, że powód nie miał powodów do uznania, iż winien pozostawać w gotowości do świadczenia usług, w sytuacji, której dokumenty wymienione w umowie dotyczyły jedynie finansowania wierzytelności a nie rozpoczęcia świadczenia usług, a pozwany nie skorzystał z uprawnienia do wypowiedzenia umowy, które przysługiwało mu wprost z zawartej między stronami umowy;

b) wyprowadzenie z materiału dowodowego tj. treści umowy wniosków z niego niewynikających tj. błędne uznanie, iż jedynym odbiorcą mógł być podmiot (...) sp. z o.o., w sytuacji kiedy z treści umowy i Regulaminu (rozdział Kontrahenci) wynikało, iż pozwany był uprawniony do zgłoszenia innych odbiorców, w związku z czym mylnie uznano, iż powód nie miał podstaw do przyjęcia, iż winien pozostawać w gotowości do świadczenia usług, z jednoczesnym brakiem uwzględnienia, iż pozwany nie wypowiedział umowy pomimo faktu, iż takie uprawnienie mu przysługiwało.

Wobec powyższych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa co do kwoty 8.927,04 zł poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 8.297,04 wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 8.297,04 od dnia 28 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty, oraz zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania przed Sądem I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ponadto powód wniósł o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powoda, pozwany wniósł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym również kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda podlegała oddaleniu, jako niezasadna.

Sąd okręgowy w całości podziela poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia stanu faktycznego i jego ocenę prawną i przyjmuje je za własne, a jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 czerwca 2013r. (sygn. I CSK 156/13, LEX nr 1365587), sama wzmianka w uzasadnieniu orzeczenia sądu drugiej instancji o akceptacji ustaleń faktycznych dokonanych przez sąd pierwszej instancji oraz o trafności i zgodności z prawem wydanego przez ten sąd orzeczenia wystarcza do wywiązania się z zawartego w art. 328 § 2 k.p.c. obowiązku wskazania podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia.

Przechodząc do pierwszego z zarzutów postawionych w apelacji tj. naruszenia art. 65 § 1 i 2 k.c., stwierdzić należy, że nie zasługuje on na akceptację. Przede wszystkim należy podkreślić, że wbrew stanowisku skarżącego, Sąd Rejonowy nie uznał, iż w przypadkach określonych w Regulaminie (a w szczególności w §35, który dotyczy odsetek za opóźnienie i nie posiada ustępu opatrzonego numerem 5) powód miał obowiązek wypowiedzenia umowy. Takiego wniosku nie sposób bowiem wyprowadzić z treści uzasadnienia wyroku. Sąd Rejonowy zwrócił jedynie uwagę na to, że powód zaniechał natychmiastowego wypowiedzenia umowy, pomimo, że już po 15 lipca 2015 r., w świetle § 37 ust. 5 lit. h Regulaminu, był do tego uprawniony. Przy czym, jak słusznie podkreślił Sąd Rejonowy powód miał świadomość, że zasadniczy cel dla którego umowa została zawarta nie może być osiągnięty albowiem pozwany nie dopełnił formalności określonych w ust. II pkt 2. umowy, koniecznych dla rozpoczęcia finansowania. Co więcej pozwany nie dopełnił tych wymogów formalnych, od których sam powód (wedle jego decyzji) uzależnił cel umowy. Tak więc, wbrew stanowisku skarżącego Sąd I instancji, po analizie treści Regulaminu (w tym § 37) nie wyprowadził wniosku o obowiązku

wypowiedzenia przez powoda umowy. Jednocześnie zaznaczyć trzeba, iż w niniejszej sprawie nie występują żadne wątpliwości interpretacyjne co do treści postanowień Regulaminu w zakresie wypowiedzenia umowy, wobec czego brak było podstaw do zastosowania reguł wykładni oświadczeń woli określonych w art. 65 § 1 i 2 k.c. co do postanowień Regulaminu (w szczególności opisanych w § 37).

Na akceptację nie zasługiwał także drugi z zarzutów dotyczących prawa materialnego tj. zarzut naruszenia art. 353¹ k.c. w zw. z art. 5 k.c.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że odwołanie się przez skarżącego do regulacji zawartej w art. 353¹ k.c. (a więc dotyczącej zasady swobody umów) jest o tyle błędne, że Sąd I instancji do powyższego przepisu się nie odwoływał w żaden sposób, wobec czego (wbrew twierdzeniom skarżącego) nie zastosował go, a co za tym idzie nie mógł go również naruszyć. Zaznaczyć przy tym należy, że Sąd Rejonowy w żaden sposób nie podważył prawa stron do swobodnego ułożenia wiążącego ich stosunku prawnego oraz nie stwierdził aby roszczenie podlegało oddaleniu z uwagi na nieważność jakiegokolwiek z postanowień umownych (czy też postanowień Regulaminu) a to wobec sprzeczności z zasadami współzycia społecznego. Sąd I instancji uznał jedynie, że dochodzenie roszczeń z tytułu przedmiotowej umowy w sytuacji faktycznego braku rozpoczęcia jej realizacji, sprzeczne jest z zasadami współzycia społecznego, a tym samym nie zasługuje na ochronę prawną. Taka zaś konstatacja w żaden sposób nie narusza prawa stron do swobodnego ułożenia treści wiążącego je stosunku prawnego.

Dodatkowo wskazać należy, że podnoszony przez skarżącego fakt, iż roszczenie dochodzone przez niego w niniejszym postępowaniu, znajduje umocowanie w umowie wiążącej strony, nie stoi na przeszkodzie w uznaniu, że działanie polegające na dochodzeniu od pozwanego zapłaty określonej kwoty (w oparciu o postanowienia przedmiotowej umowy), jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, stanowi nadużycie prawa i nie korzysta z ochrony prawnej. Pokreślić bowiem należy, iż klauzula nadużycia prawa o jakiej mowa w art. 5 k.c., może znaleźć zastosowanie jedynie wtedy gdy powód formalnie rzecz biorąc jest uprawniony do dochodzenia swego roszczenia, nie zaś gdy brak jest ku temu podstawy prawnej.

Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko Sądu Rejonowego co do tego, że działanie powoda, polegające na dochodzeniu roszczeń z tytułu przedmiotowej umowy, w realiach niniejszej sprawy sprzeczne jest z zasadami lojalności kupieckiej, a tym samym z zasadami współzycia społecznego i jako takie nie powinno korzystać z ochrony prawnej. Sąd Okręgowy podziela przy tym całość rozważań Sądu Rejonowego w tym zakresie, wobec czego nie widzi potrzeby powtarzania ich w tym miejscu.

Na zakończenie tej części rozważań, podkreślić wypada, że pomimo nie wyartykułowała wprost przez stronę pozwaną zarzutu nadużycia prawa podmiotowego (art. 5 k.c.) w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, Sąd Rejonowy był uprawniony do zastosowania tej normy prawnej, albowiem konsekwencje wynikające z przepisu art. 5 k.c., jako mającego charakter materialno-prawny, mogą być zastosowane z urzędu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2017 r., sygn. akt II CSK 236/16)

Ponadto za potrzebą zastosowania z urzędu przez Sąd normy zawartej w art. 5 k.c., przemawia to, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji RP), wobec czego należy przyjąć, że odwołanie się do zasad współzycia społecznego oznacza odwołanie się do idei słuszności w prawie i do powszechnie uznawanych wartości w kulturze naszego społeczeństwa. Ujmując rzecz ogólnie, można przyjąć, że przez zasady współzycia społecznego należy rozumieć podstawowe zasady etycznego i uczciwego postępowania. (wyrok SN z dnia 23 maja 2013 r., sygn. IV CSK 660/12), które stanowią jeden fundamentów porządku prawnego i dlatego, kwestia zgodności działań stron postępowania z tymi zasadami, powinna być brana pod uwagę w każdym postępowaniu przy ocenie, czy dane działanie powinno podlegać ochronie prawnej.

W ocenie Sądu Okręgowego na uwzględnienie nie zasługiwał także ostatni z postawionych przez skarżącego zarzutów tj. zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Oceniając zasadności powyższego zarzutu należy w tym miejscu przywołać pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 8 kwietnia 2009 r. (sygn. akt II PK 261/08, niepubl.), który został następnie powtórzony w orzecznictwie sądów apelacyjnych, zgodnie z którym „Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu.” (nadto wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 listopada 2012 r., I ACa 1033/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 25 października 2012 r., III AUa 1380/11).

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy oceniając zebrane w sprawie dowody nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów wyprowadzając z materiału dowodowego prawidłowe i logiczne wnioski, zgodne z wiedzą i doświadczeniem życiowym.

W szczególności nie sposób zgodzić się z twierdzeniem skarżącego o tym jakoby dokumenty wymienione w umowie (w pkt. II ppkt 2 lit. e-g) dotyczyły jedynie finansowania wierzytelności a nie rozpoczęcia świadczenia usług.

Podkreślić bowiem należy, że w świetle § 5 ust. 2 Regulaminu Usługa (...) miała być świadczona dopiero po rozpoczęciu przez (...), zaś za dzień rozpoczęcia finansowania, rozumie się dzień wpłaty Zaliczki (którą w świetle § 1 ust. 2 pkt 47 stanowi kwota pieniężna stanowiąca część ceny za nabywaną i zaakceptowaną do finansowania przez (...) wierzytelność określona procentowo dla poszczególnych odbiorców w liście odbiorców). Wedle zaś § 9 ust. 2 Regulaminu (...) (powód) zobowiązany był do rozpoczęcia Finansowania m.in. po przedłożeniu kompletu wymaganych dokumentów.

Wobec powyższego, należy uznać, że teza skarżącego o tym, że brak powyższych dokumentów nie stanowił przeszkody do rozpoczęcia świadczenia usług, jest całkowicie błędna.

Nie można również zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego jakoby Sąd I instancji uznał, iż jedynym odbiorcą mógł być podmiot (...) sp. z o.o.. Wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd Rejonowy stwierdził jedynie, że w niniejszej sprawie podmiot (...) (Polska) sp. z o.o. był jedynym odbiorcą ujętym na liście odbiorców. Tak więc Sąd Rejonowy stwierdził oczywisty fakt, który znajduje potwierdzenie w rzeczywistej treści dokumentu umowy (k. 78). Z tego stwierdzenia nie wynika jednak, że jedynie ten podmiot mógł być odbiorcą.

Podkreślić jednak należy, że teza skarżącego o tym jakoby powód powinien pozostawać w gotowości do świadczenia usług albowiem pozwany miał możliwość pozyskania innych kontrahentów, a tym samym mogło dojść do realizacji umowy, nie znajduje żadnego oparcia w okolicznościach sprawy. Takie stwierdzenia mają charakter czysto hipotetycznego założenia co do przyszłego rozwoju wypadków. Niemniej jednak fakt, że pozwany pomimo wskazania na liście odbiorców konkretnego podmiotu nie był w stanie przedłożyć nie tylko jego zgody na przekazanie wierzytelności ale również innych wymaganych dokumentów, w dobitny sposób świadczy o trwałym braku możliwości realizacji zasadniczego celu umowy.

Podsumowując, należy uznać, że Sąd Rejonowy w pełni prawidłowo przyjął, iż w niniejszej sprawie dochodzenie przez powoda roszczeń z tytułu przedmiotowej umowy (o charakterze zupełnie ubocznym), przy jednoczesnym braku realizacji jej zasadniczego celu jakim było finansowanie działalności pozwanego, należy uznać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a tym samym, nie zasługujące na ochronę prawną. W związku z tym roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie, a Sąd I instancji słusznie powództwo oddalił.

Mając to na uwadze, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację powoda.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i obciążono nimi w całości powoda, jako stronę w całości przegrywającą postępowanie apelacyjne w całości. Na zasądzone koszty

złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika powoda 900 zł obliczone w oparciu o treść § 2 pkt. 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie

SSO Anna Janas SSO Anna Gałas SSO Paweł Kieta